

KESKKONNAJUHTIMINE
Sõnavara

Environmental management
Vocabulary

EESTI STANDARDI EESSÕNA

Käesolev Eesti standard:

- on Euroopa standardi EN ISO 14050:2010 “Environmental management - Vocabulary” ingliskeelse teksti identne tõlge eesti keelde ning tõlgendamise erimeelsuste korral tuleb lähtuda ametlikes keeltes avaldatud tekstidest,
- omab sama staatust, mis jõustumisteate meetodil vastuvõetud originaalversioon,
- on kinnitatud Eesti Standardikeskuse 12.11.2010 käskkirjaga nr 235,
- jõustub sellekohase teate avaldamisel EVS Teataja 2010. aasta detsembrikuu numbris.

Euroopa standard EN ISO 14050:2010 on kolmekeelne. Käesolev standardi tõlge esitab osades 3 kuni 9 eesti keelele paralleelselt terminid ja määratlused inglise, prantsuse, vene ja hispaania keeles. Välja on jäetud araabiakeelsed terminid ja määratlused.

Standardi tõlkis Kadri Tomingas, käesoleva standardi on heaks kiitnud tehniline komitee EVS/TK 33 “Juhtimissüsteemid”.

Standardi tõlke koostamissettepaneku esitas EVS/TK 33, standardi tõlkimist korraldas Eesti Standardikeskus ning rahastas Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

Euroopa standardimisorganisatsioonide poolt rahvuslikele liikmetele Euroopa standardi teksti kättesaadavaks tegemise kuupäev on 12.05.2010. Date of Availability of the European Standard EN ISO 14050:2010 is 12.05.2010.

Käesolev standard on eestikeelne [et] versioon Euroopa standardist EN ISO 14050:2010. Teksti tõlke avaldas Eesti Standardikeskus ja see omab sama staatust ametlike keelte versioonidega.

This standard is the Estonian [et] version of the European Standard EN ISO 14050:2010. It was translated by Estonian Centre for Standardisation. It has the same status as the official versions.

ICS 01.040.13 Keskkonna- ja tervisekaitse. Ohutus (sõnavara); 13.020.10 Keskkonnakorraldus
Võtmesõnad: keskkonnajuhtimine, sõnavara
Hinnagrupp XC

Standardite reprodutseerimis- ja levitamiseõigus kuulub Eesti Standardikeskusele

Andmete paljundamine, taastekitamine, kopeerimine, salvestamine elektroonsesse süsteemi või edastamine ükskõik millises vormis või millisel teel ilma Eesti Standardikeskuse poolt antud kirjaliku loata on keelatud.

Kui Teil on küsimusi standardite autorikaitse kohta, palun võtke ühendust Eesti Standardikeskusega:

Aru 10, 10317 Tallinn, Eesti; www.evs.ee; Telefon: 605 5050; E-post: info@evs.ee

English Version

Environmental management - Vocabulary (ISO 14050:2009)

Management environnemental - Vocabulaire (ISO
14050:2009)

Umweltmanagement - Begriffe (ISO 14050:2009)

This European Standard was approved by CEN on 30 April 2010.

CEN members are bound to comply with the CEN/CENELEC Internal Regulations which stipulate the conditions for giving this European Standard the status of a national standard without any alteration. Up-to-date lists and bibliographical references concerning such national standards may be obtained on application to the CEN Management Centre or to any CEN member.

This European Standard exists in three official versions (English, French, German). A version in any other language made by translation under the responsibility of a CEN member into its own language and notified to the CEN Management Centre has the same status as the official versions.

CEN members are the national standards bodies of Austria, Belgium, Bulgaria, Croatia, Cyprus, Czech Republic, Denmark, Estonia, Finland, France, Germany, Greece, Hungary, Iceland, Ireland, Italy, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Malta, Netherlands, Norway, Poland, Portugal, Romania, Slovakia, Slovenia, Spain, Sweden, Switzerland and United Kingdom.

EUROPEAN COMMITTEE FOR STANDARDIZATION
COMITÉ EUROPÉEN DE NORMALISATION
EUROPÄISCHES KOMITEE FÜR NORMUNG

Management Centre: Avenue Marnix 17, B-1000 Brussels

SISUKORD

EESSÕNA.....	3
SISSEJUHATUS.....	4
1 KÄSITLUSALA	5
2 TERMINITES JA DEFINITSIOONIDES KASUTATUD KOKKULEPPED	5
3 KESKKONNAJUHTIMISEGA SEOTUD TERMINID	6
4 KESKKONNAJUHTIMISSÜSTEEMIDEGA SEOTUD TERMINID	22
5 HINDAMIST, TOENDAMIST JA AUDITEERIMIST KÄSITLEVAD TERMINID	28
6 TOOTE SÜSTEEMIGA SEOTUD TERMINID	58
7 OLELUSTSÜKLI ANALÜÜSIGA SEOTUD TERMINID	74
8 ÖKOMÄRGISE JA KESKKONNADEKLARATSIOONIDE NING KESKKONNAALASE SUHTLUSEGA SEOTUD TERMINID	90
9 KASVUHOONEGAASIDEGA SEOTUD TERMINID	108
Lisa A (teatmelisa) Rahvusvahelised keskkonnaalaselt kasutatavad lisamõisted	136
Kasutatud kirjandus	138
Eestikeelsete terminite tähestikregister	139
Ingliseelsete terminite tähestikregister	141
Prantsuskeelsete terminite tähestikregister	143
Venekeelsete terminite tähestikregister	145
Hispaaniakeelsete terminite tähestikregister	147
Saksakeelsete terminite tähestikregister	149
Soomekeelsete terminite tähestikregister	151
Itaaliakeelsete terminite tähestikregister	153
Hollandikeelsete terminite tähestikregister	155
Norrakeelsete terminite tähestikregister	156
Portugali keelsete terminite tähestikregister	158
Rootsikeelsete terminite tähestikregister	161

EESSÕNA

Käesoleva dokumendi (ISO 14050:2009) teksti on ette valmistanud rahvusvahelise standardimisorganisatsiooni (ISO) tehniline komitee ISO/TC 207 "Keskkonnajuhtimine" ja see on üle võetud Euroopa standardiks EN ISO 14050:2010.

Käesolevale Euroopa standardile tuleb anda rahvusliku standardi staatus kas identse tõlke avaldamisega või jõustumisteatega hiljemalt 2010. a novembriks ja sellega vastuolus olevad rahvuslikud standardid peavad olema kehtetuks tunnistatud hiljemalt 2010. a novembriks.

Tähelepanu tuleb pöörata võimalusele, et mõned selle rahvusvahelise standardi elemendid võivad olla patendiõiguse objektiks. CEN [ja/või CENELEC] ei ole kohustatud mingeid või kõiki selliseid patendiõigusi välja selgitama.

CEN-i/CENELEC-i sisereeglite järgi peavad Euroopa standardi kasutusele võtma järgmiste riikide rahvuslikud standardimisorganisatsioonid: Austria, Belgia, Bulgaaria, Eesti, Hispaania, Holland, Horvaatia, Iirimaa, Island, Itaalia, Kreeka, Küpros, Leedu, Luksemburg, Läti, Malta, Norra, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Rumeenia, Saksamaa, Slovakkia, Sloveenia, Soome, Šveits, Taani, Tšehhi Vabariik, Ungari ja Ühendkuningriik.

JÕUSTUMISTEADE

Rahvusvahelise standardi ISO 14050:2009 teksti kiitis CEN Euroopa standardina EN ISO 14050:2010 heaks ilma ühegi muudatuseta.

SISSEJUHATUS

Käesolev rahvusvaheline standard sisaldab keskkonnajuhtimisega seotud mõisteid ja nende definitsioone, mis kasutatud ISO 14000 rahvusvaheliste standardite seerias.

Suhtlemine on oluline keskkonnajuhtimissüsteemide juurutamises ja teostamises. Selline suhtlus on kõige efektiivsem, kui terminid on üheselt mõistetavad.

Paljud keskkonnavalased terminid ja definitsioonid on hiljuti välja töötatud mõistete tulemus. Nende keskkonnavalaste mõistete pidev areng tähendab vältimatult, et keskkonnavalane terminoloogia areneb jätkuvalt. Selle rahvusvahelise standardi eesmärk on anda edasi ISO 14000 rahvusvaheliste standardite seerias kasutatavate terminite mõistmist.

Käesoleva rahvusvahelise standardi peamine eesmärk on anda standardite kasutajatele ja koostajatele keskkonnajuhtimisalaste terminite ja definitsioonide kasutamisel abi. Siiski eeldatakse, et dokumenti kasutavad ka standardite arendajad, eriti need, kes on seotud tõlkimisega, eesmärgiga hoida järjepidevust.

Käesoleva rahvusvahelise standardi terminid ja definitsioonid on tuletatud keskkonnavalastest rahvusvahelistest standarditest, mis on toodud kasutatud kirjanduse all.

Seoses keskkonnajuhtimisega seotud standardite arendamisega ISO/TC 207-s, koos ISO/TC 176-ga, kaasa arvatud täiendavate ja läbivaadatud rahvusvaheliste standardite väljaandmine, vaadatakse see rahvusvaheline standard üle ja muudetakse ning parandatakse asjakohaselt.

Teised mõisted, mida kasutatakse keskkonnajuhtimisalaselt, ei ole selles rahvusvahelises standardis defineeritud. Kuigi selleks, et suunata ISO 14000 seeria rahvusvaheliste keskkonnajuhtimissüsteemide standardite kasutajaid, on mõned lisamõisted toodud kasutatud kirjanduse loetelus lisas A.

Kasutajad peaksid olema teadlikud, et nende mõistete kasutamine ja kirjeldus erinevad rahvusvaheliselt. Nende olemasolu lisas A ei ole mõeldud nende mõistete kasutamise edendamiseks ja kinnitamiseks.

1 KÄSITLUSALA

Käesolev rahvusvaheline standard defineerib keskkonnajuhtimisega seotud alusmõisted, mis on väljaantud ISO 14000 seeria rahvusvahelistes standardites.

MÄRKUS 1 Lisaks kolmes ametlikus keeles (inglise keel, prantsuse keel ja vene keel) kasutavatele terminitele, annab see dokument vastavad terminid hispaania, saksa, soome, itaalia, hollandi, norra, portugali ja rootsi keeles. Hispaaniakeelsed terminid on väljaantud ISO/TC 207 Hispaania tõlkeorganisatsiooni vastutusel; teised terminid on väljaantud Saksamaa (DIN), Soome (SFS), Itaalia (UNI), Hollandi (NEN), Norra (SN), Portugali (PQ) ja Rootsi (SIS) liikmesorganisatsioonide vastutusel. Vastavad terminid on antud ainult informatsiooni eesmärgil. Ainult ametlikes keeltes antud termineid ja definitsioone võib võtta kui ISO termineid ja definitsioone.

MÄRKUS 2 Märkused, mis on lisatud kindlatele definitsioonidele, annavad selgust või näiteid, et hõlbustada kirjeldatud mõistetest arusaamist. Lisatud juhtudel võivad märkused keelelistel põhjustel erineda erinevates keeltes või võib esineda lisamärkeid.

MÄRKUS 3 Terminid ja definitsioonid on toodud süstemaatiliselt ja tähestikulise indeksiga. Definitsioonis või märkuses kasutatav termin, mis on defineeritud teises sissekandes, on välja toodud paksus kirjas ja talle järgneb sulgudes sissekande number. Sellised terminid võivad olla asendatud nende täieliku definitsiooniga.

2 TERMINITES JA DEFINITSIOONIDES KASUTATUD KOKKULEPPED

Eesti-, inglisi-, prantsus-, vene- ja hispaaniakeelsed terminid ja definitsioonid on toodud punktides 3 kuni 9 ja lisa A.

Mõnedel juhtudel on mõiste spetsiaalne kasutus mingis kindlas kontekstis toodud välja antud nurksulgudes kvalifikatsioonina definitsiooni ees.

Asjakohane allikas on toodud sulgudes iga definitsiooni ja märkuse jaoks. Kui sama definitsioon ilmneb rohkem kui ühes dokumendis, siis on tavaliselt allikana antud varaseim dokument.

Keeled on tuvastatud antud keelte lühenditega, mis on võetud ISO 639-1-st:

- de = saksa keel
- fi = soome keel
- it = itaalia keel
- nl = hollandi keel
- no = norra keel
- pt = portugali keel
- sv = rootsi keel

Mõned portugali keelsed terminid on märgitud kui "PT" või "BR", viidates, et nad on omased vastavalt nii Portugalile kui Brasiiliale. Termineid, millel ei ole sellist tähistust, kasutatakse mõlemates maades.

Eesmärgiks on, et lisa keeltes toodud terminid oleks lisatud selle rahvusvahelise standardi tulevastesse väljaannetesse. Rahvusvahelised liikmesorganisatsioonid on kohustatud tegema koostööd ISO/TC 207/TCG-ga lõpuni välja.